

HINN

Sendt med e-post til amekdnf@inn.no

15. september 2023

Høringsuttalelse om utredning om samarbeid mellom Den norske filmskolen (DNF) og Fakultet for audiovisuelle medier og kreativ teknologi (AMEK) ved Høgskolen i Innlandet

Vi viser til høringsbrev av 9. juni 2023 med utredning om samarbeid mellom DNF og AMEK ved Høgskolen i Innlandet.

Dramatikerforbundet (DF) organiserer over 600 manusforfattere som skriver for TV, film, teater, radio og spill. 30 av disse er studentmedlemmer, som studerer manusfag på minimum bachelornivå, blant annet ved Den norske filmskolen. DF er også representert i DNFs fakultetsråd.

Dramatikerforbundet organiserer landets fremste manusforfattere for film og serier. Manuslinja ved DNF har siden første avgangskull, desember 2000, levert mange av disse medlemmene, og tidligere manusstudenter fra DNF har vært viktige representanter i DFs styre og ledelse i mange år. Som representant i DNFs fakultetsråd har vi fulgt skolen tett i mange år, også den siste tidens arbeid med å utrede tettere samarbeid mellom DNF og AMEK. Vi mener å ha god kunnskap om kvalitetene ved DNF, både sterke sider og utfordringer, både historisk og i dag.

Vi vil innledningsvis minne om at DNF er en skatt det er verdt å ta meget godt vare på. Studentene fra Den norske filmskolen har kull etter kull tredd inn i den norske filmbransjen i løpet av de siste 23 årene, og i samme periode har norske filmer og serier hatt en enorm kunstnerisk utvikling. Mer enn noen gang før blir vi lagt merke til over hele verden. I Norge har utviklingen vært minst like god, med en enorm økning i publikums- og seertall for norske filmer og serier. Man kan derfor slå fast at DNF har vært en suksess, både for studentene og for Norge som film- og serienasjon. Norsk film og serie er i dag relevant og ettertraktet på grunn av Den norske filmskolen.

Vi minner om dette for å presisere hva som står på spill, når man anbefaler en stor omorganisering av skolens drift og betingelser.

* * * * *

Slagside

Selv om dekanenes utredning ikke sier dette i klar tekst, er det hevet over enhver tvil at dokumentet ikke har løftet opp ulemper, men kun sett på mulige fordeler ved en sammenslåing til ett fakultet. For utdanningskvalitetens del, er disse mulighetene imidlertid dårlig underbygd, og må kategoriseres som ønsker og håp, mer enn sannsynligheter. Langt mer troverdig er de fordelene som listes opp på HINNs vegne, med tanke på ønsket om å bli et universitet med tyngde innenfor medieutdanning. Det er lett å se at utredningens anbefaling her tar hensyn til HINNs posisjonering og strategi, mer enn den tar hensyn til DNF.

Utredningen lover at sammenslåingen til ett fakultet vil gi HINN (og et eventuelt fremtidig universitet) større synlighet internasjonalt, i form av "et av de største og sterkeste fagmiljøene i Norden innen kunstnerisk og praktisk-estetisk utdanning innen mediefeltet". Det er verdt å merke seg at dette delvis består i bredere utnyttelse av merkevaren "Den norske filmskolen", ved å kopiere navnet over på TV-skolen og spillskolen. Det er imidlertid ingenting i utredningen som viser hvordan en sammenslåing skal heve, eller blott opprettholde, kvaliteten på DNF.

Muligheten for at sammenslåingen vil føre til at tilbudet ved DNF *fornings*, er dessverre ikke behandlet i et slikt perspektiv. Et dårligere studium vil raskt svekke filmskolens omdømme, og et svekket omdømme vil gå ut over tilfanget av gode søkere til studieplasser og gode undervisere, noe som deretter kan forringe filmskolens tilbud ytterligere. En slik utvikling vil være krevende å snu, og man vil være enda lenger unna å være ønsket om internasjonal anerkjennelse for HINN.

En utredning av spørsmålet om sammenslåing er nødt til å gå nærmere inn på hva *utdanningene* vil tjene på det, og i tillegg, også på hva man risikerer å miste. En stor omstilling uten risikoanalyse kan gjøre uopprettelig skade.

Små klasser

Studieopplegget ved DNF var relativt unikt i verdenssammenheng da de første studentene begynte i 1997: 6 linjer (i dag utvidet til 7) som representerer noen av de viktigste bærebjelkene i film- og serieproduksjon, med 6 studenter i hver. Det treårige løpet inneholder en rekke små og store øvelser, både på linjenivå og i samarbeid mellom linjene, og det faktum at manusstudentene får se en relativt stor del av sine arbeider produsert, er en ekstremt verdifull del av manusutdanningen. Dyktige linjeledere, faglærere og gjestelærere, alle med bred praktisk erfaring og nær tilknytning til bransjen, sikrer kvalitetsrik og oppdatert fagkunnskap. Små klasser skaper både tette faglige relasjoner mellom underviser og student, og tilsvarende relasjoner studentene imellom. For et fag som manus er det spesielt viktig å tilrettelegge for åpenhet og tillit i rommet, for som manusforfatter leter man ofte etter de dramatiske karakterenes smertepunkter, og egne opplevelser er ofte en direkte eller indirekte inspirasjon. Små klasser er derfor et viktig bidrag til at manusutdanningen ved DNF har vært vellykket fra dag én.

Det gis ingen garantier om at dette skal beholdes, og om så er intensjonen, ingen beskrivelse av hvordan dette skal håndteres innenfor et samarbeid med AMEK. Dette er et essensielt aspekt ved utdanningen slik den fungerer i dag, og før en sammenslåing kan besluttes, må det kartlegges hvordan man skal videreføre det, hva man risikerer om det endres, hva konsekvensene vil være for utdanningskvaliteten.

Økonomi

Utredningens behandling av studiestedenes økonomiske betingelser er mangelfull med tanke på å sikre studienes kvalitet. Det fastslås «intensjoner» om å beholde finansieringen som den er, men det gis ingen garantier. DNF har svært stramme budsjetter som det er i dag, kostnadene ved å drive en utdanning av denne typen er forholdsvis høye. Den begrensede økonomien til filmskolen har allerede ført til kutt i antallet såkalte “pennep prøver”. Utredningen viser til et ønske om å få mer ut av hver krone, men er mangelfullt med hensyn til forslag til hvordan dette skal gjennomføres. Det hevdes at felles administrasjon og teknisk stab vil kunne gi økonomiske fordeler, men dette er en påstand uten underbygg. Spesielt siden det samlede antall ansatte må beholdes for å utføre arbeidsoppgavene (sitat: “Det er behov for alle ansatte i et nytt fakultet.”) En større samlet administrasjon vil kreve ytterligere koordinering, og administrasjonen vil altså måtte administrere seg selv i større grad, i tillegg til administrasjon av studenter og lærekrefter. Dette tyder på økte kostnader i administrasjon, snarere enn mindre.

Det er dessuten grenser for hvor mye man kan effektivisere driften økonomisk. Øvelser er kostbare. Linjene ved DNF skal ikke kun utdanne fagfolk, men helst fremtidige fagsjefer, som er kunstnere innenfor sine respektive fagfelt. Deltakelse i andres produksjoner kan gi faglig kunnskap og trygghet, men uten å trene på en kunstnerisk lederrolle lærer man ikke det som behøves for å bidra med selvstendige, kunstneriske bidrag til filmer og serier. Man kan selvfølgelig foreslå at dette heller skal læres med tiden, gjennom praktisk erfaring i bransjen (noe som allerede i dag er et supplement til utdanningen), men da har man allerede slått fast at man vil endre filmskolens suksessoppskrift. Dette vil Dramatikerforbundet advare mot.

Samarbeid

Pensum ved DNF er og har alltid vært tettpakket. Fagfeltet synes å være utømmelig. De 6 linjene samarbeider i fellesskap om de store prosjektene, men det blir også oppfordret til å samarbeide på eget initiativ i ulike konstellasjoner, utenom det obligatoriske utdanningsløpet. Dette byr på problemer i praksis, da studentene allerede har timeplanen full.

Når samarbeid på tvers av DNFs linjer er såpass vanskelig å få til, er det ikke troverdig at samarbeid mellom DNF og AMEK sine studenter vil få bedre kår, uten å gjøre omorganiseringer som kan gå på bekostning av utdanningskvaliteten. Argumenter som fysisk nærhet og delt teknisk stab er i seg selv problematiske, ettersom linjene ved DNF allerede har felles lokasjon og teknisk stab, uten at det er tilstrekkelig for å fasilitere samarbeid på tvers av linjene, utover det som allerede ligger i pensum. Her fremstår utredningen som ønsker og håp, mer enn sannsynliggjøring.

Bærekraft og mangfold

Rapporten sveiper innom bærekraft og mangfold i tre, korte avsnitt, og det henvises til Nostradamus-rapporten. Det siterte avsnittet forteller at man i et stramt marked risikerer at tiltak som påvirker bunnlinjen settes til side, og at man må se det helhetlig igjennom verdikjeden. Man går likevel ikke inn på hvordan utdanningen i seg selv kan bli mer bærekraftig eller fremme økt mangfold, annet enn at “fokuset vil styrkes”.

Om man ser på bærekraft som noe man primært skal lære om i utdanningen, for så å bringe det videre inn i bransjen, ser man bort fra at filmskolen gjennom sin undervisningsaktivitet i seg selv er en del av bransjens samlede klimaavtrykk. I all hovedsak befinner det norske filmmiljøet seg i Oslo. (Det er riktignok regionale filmsentra og regional aktivitet over hele landet, og dette oppmuntres med regjeringens initiativ mot økt aktivitet rundt de regionale filmsentrene. Det er imidlertid ingenting som peker ut HINN som et naturlig midtpunkt i forbindelse med dette.) Nasjonale lærekrefter og ekspertise innen filmskolenes fagfelt befinner seg i all hovedsak i Oslo. Det er i dag omfattende reisevirksomhet mellom Oslo og Lillehammer i forbindelse med filmskolens virksomhet. Om man leter etter tiltak som bidrar til bærekraft hadde det vært naturlig å se relokalisering av filmskolen til Oslo som ett alternativ. Nå er ikke dette denne utredningens anliggende, men det er uansett ikke mulig ut fra denne utredningen, å få øye på den positive effekten bærekraftsmessig, av en sammenslåing mellom DNF og AMEK.

Når det gjelder mangfold, vises det, uten nærmere spesifisering, til tidligere tiltak. Disse har formodentlig ikke fungert, men det påstås at et samlet fakultet og høgskole kan jobbe mer målrettet og langsiktig på dette området. Det er imidlertid ingen refleksjon om hva som gjør filmskolen til et studium med lite mangfold.

Det har i alle år vært en stor mangel på søkere til DNF med mangfoldsbakgrunn. Terskelen for å søke seg en potensielt usikker karriere som filmkunstner er høy for de fleste. Det er grunn til å tro at personer med mangfoldsbakgrunn, enten det dreier seg om etnisitet, sosial bakgrunn, funksjonsnedsettelse eller annet, vil oppleve det som et enda vanskeligere valg. Utredningen peker ikke på et eneste aspekt ved sammenslåing som kan bøte på dette.

Oppsummering:

Utredningen er faglig tynn og mangler en reell og troverdig drøftingsdel.

Negative konsekvenser er ikke beskrevet på en oppriktig måte.

Utredningen viser til fordeler en sammenslåing vil ha for HINN, men viser ingen åpenbare fordeler for DNF, bransjen eller samfunnet.

Tidligere rapporter og utredninger har vært grundigere, de har brukt lengre tid, og kommet til motsatt konklusjon. Fordeler og ulemper må veies mot hverandre. Når man ikke holder frem ulempene blir resultatet at dekanenes anbefaling er svak, og det kaster mistenksomhet over prosessen.

Dramatikerforbundet anbefaler ikke sammenslåing av DNF og AMEK.

Med vennlig hilsen

Øyvind Rune Stålen
Nestleder, Dramatikerforbundet